

Reizen met een missie

Ω

OPGEDRAGEN AAN ALLEN DIE ONS OP ONZE REIZEN HEBBEN ONTVANGEN
AAN JOOP SIHISALE (†), DIE ONS IN INDONESIË INTRODUCEERDE.

ISBN: 9789465011004
© Ap Verwayen, februari 2024
ap.verwayen@gmail.com
Boek beschikbaar: www.bravenewbooks.nl

Reizen met een missie

Ω

Ap Verwajen

INHOUD

7. Introductie
9. Jayaraj Krishnan, Indian Christian Centre
11. The Promised land, India 1996
19. Zendingsreis naar Gelendjik, Rusland, 2003
21. Een tocht naar Chelabinsk, Rusland, 2007
24. Reis naar Athene, Griekenland, 2008
30. Reis naar Sochi en Nizhny Novgorod, 2009
42. Arabische conferentie, 2009
43. Verslag bezoek Sofia, Bulgarije, 2011
45. Werk in Roemenië, 2011
53. Belorechensk, Talinn, St Petersburg, Novosibirsk, 2011
61. Reis naar Kazachstan
71. Werk in Nice, Frankrijk, 2012
74. Reis naar Haïti, 2012
80. Reis naar Servië en Macedonië, 2013
89. Verslag reis naar Servië, 2013
93. Reis naar Noord-India, 2014
105. Reis naar Servië, 2014
109. Seminar in Linz, Oostenrijk, 2014
113. Reis naar Croatië en Bosnië, 2014
117. Reis naar Noord-Sumatra, Indonesië, 2014
124. Verslag reis naar Soerabaja, Indonesië, 2015
136. Bezoek Roemenië, 2015
140. Reis naar Sao Paulo en Belem, Brazilië, 2016
151. Reizen naar Servië en Boston, Amerika, 2016
157. Reizen naar Roemenië en Albanië, 2016
163. Reizen naar Malang en Makassar, Indonesië, 2016
172. Zendingsreis naar Belem, Brazilië, 2017
179. Zendingsreis naar Roemenië, 2017
178. Zendingsreis naar Cote d'Ivoire, Afrika, 2018
193. Zendingsreis naar Brazilië, 2018
200. Reis naar Burkino Faso, Afrika, 2019
204. Verslag zendingsreis naar India, 2020
211. Wat heb ik geleerd over zending?

INTRODUCTIE

Aan het begin van dit boek wil ik kort vertellen wat voor werk wij vooral de laatste drie decennia hebben mogen doen.

Na mijn rechtenstudie in Leiden ben ik het beroep van advocaat gaan uitoefenen. Anita was oorspronkelijk schooljuffrouw. Zij was dat een aantal jaren, totdat ze ernstig ziek werd. Ze heeft in twee ziekenhuizen gelegen en door een wonder van de Heer is ze na drie maanden hersteld. Door dat wonder is ze tot geloof gekomen, en een jaar later ik eveneens.

Het christelijk geloof hebben we met grote vreugde omarmd, en in 1985, zijn wij tweeën, met een aantal vrienden een kerk begonnen, die we *Evangelische Kerk Jefta* noemden. Na 20 jaar advocaat nam ik ontslag en werd ik fulltime voorganger met allerlei nevenfuncties. We zijn meestal met veel plezier voorgangers geweest van onze kerk.

We hebben in Nederland veel in kerken gesproken en les gegeven. Wat de lessen betreft ging het meestal over het huwelijk. Als advocaat had ik een aantal echtscheidingen behandeld, maar toen wij de kerk begonnen, heb ik van ongeveer evenveel mensen het huwelijk mogen inzegenen. Anita en ik bereidden koppels voor het huwelijk en bestudeerden daarom alle aspecten van een huwelijksleven.

Ik heb enkele boeken over het huwelijk geschreven en het laatste – waaraan Anita meewerkte – heette: *DE KUNST VAN EEN GELUKKIG HUWELIJK*, uitgegeven in 2010. Van dat boek hebben Anita en ik een handleiding gemaakt, met een flink aantal PowerPoints, welk materiaal we samen zijn gaan gebruiken om seminars te geven. We zijn begonnen daarmee in onze eigen kerk, en al spoedig werden we uitgenodigd door een flink aantal kerken in Nederland. Ik was intussen nationaal leider geworden van Rafaël Nederland, een nationaal kerkgenootschap met enkele tientallen kerken, en we werkten ook in een aantal van die kerken. Rafaël sloot zich spoedig aan bij Foursquare, een internationaal kerkgenootschap, waarmee wij veel contact hadden.

Wij werden niet lang daarna door Foursquare gevraagd, om samen in west Europa de functie van Field-representative te vervullen. Dat betekende dat wij in de westerse landen een aantal van de Foursquare kerken zouden gaan bezoeken, om de band tussen de Europese kerken, maar ook die met Amerika, te versterken. We hebben dat vijf jaar gedaan en een flink aantal kerken bezocht. Van de gelegenheid hebben wij vaak gebruik gemaakt om daar onze huwelijks-seminars te geven. Behalve in West-Europa kwamen wij op eigen initiatief ook nog vaak in Oost-Europese landen: Rusland, de Balkan, en veel andere landen daar. Huwelijksonderwijs geven is een flink deel van onze roeping gebleven. Op den duur begonnen we ook buiten Europa te reizen met hetzelfde doel. In menig land is er een cultuur waarin huwelijken niet of nauwelijks voldoen aan de Bijbelse maatstaven.

We hebben op den duur landen in diverse continenten bezocht. Toen de corona-epidemie kwam moesten wij onze reizen beëindigen. En omdat het vliegen veel duurder werd, en het bezoeken van een aantal landen riskant was, hebben we geen reizen meer gemaakt. Vanaf die tijd hebben wij ons materiaal, zoals de handleiding voor ons seminar, PowerPoint, instructies, huiswerk, etc. ter beschikking gesteld van leiders in verschillende landen, die in staat zijn dit onderwijs te geven. We hebben hen tot dusverre ook financieel ondersteund, omdat seminars organiseren in een groot land, naar allerlei plaatsen reizen, en de aanwezigen voorzien van voedsel en andere kosten is dat nodig.

We hebben dus gedurende onze roeping veel reizen gemaakt, waar ik van een aantal verslagen heb geschreven en op de duur ook foto's erin verwerkt. In dit boek heb ik misschien de helft van onze tochten opgenomen. Het leek ons voor mensen die ons kennen, vrienden, familie, dochter, kleinzonen en kleindochters, inclusief partners, zinvol deze verslagen in boekvorm uit te brengen. Ons leven en onze roeping zijn ons van boven af gegeven en ik heb ooit, toen ik gedoopt werd, de spreuk gekregen dat we zijn 'uitverkoren om op weg te gaan en vrucht te dragen, een blijvende vrucht' (Johannes 15:16). Wij hebben dat serieus genomen en daar vorm aan gegeven. Maar het is de Heilige Geest die ons steeds heeft geleid, geïnspireerd en beschermd.

Ap en Anita

JAYARAJ KRISHNAN, ICMC (Indian Christian Mission Center)

In de vorige eeuw, de tachtiger jaren – Anita en ik waren toen voorgangersechtpaar in Breda – werden we gebeld op zondagochtend door een man met een Aziatische stem, die in het Engels vroeg of hij mij mocht spreken. Het kwam natuurlijk slecht uit, vlak voor de kerkdienst, waarin ik moest preken. Dus ik zei: Bel me maar een andere keer. Maar hij volhardde, omdat verschillende mensen hem gezegd hadden dat hij mij moest spreken. Ik zei: Kom maar naar de dienst van vanmorgen, dan kunnen we daarna met elkaar spreken. Hij accepteerde dat en beëindigde het gesprek. Maar korte tijd later stond hij aan de deur en belde hij aan. Ik liet hem binnen. Hij was een korte, ietwat gezette man. Zijn naam was Jayaraj Krishnan. Hij kwam recent uit Amerika. Hij had een colbert aan, dat hij naar hij vertelde, in New York voor één dollar had gekocht. Zijn schoenen leken uit karton te zijn gemaakt.

Wij lieten hem spreken. Hij vertelde dat hij uit Salem, Tamil Nadu, India afkomstig was. Hij liep, toen nog hij een jongetje was, het risico dat zijn ouders hem zouden doden. Hij had namelijk een tijd in een weeshuis in de buurt doorgebracht, en was daar een christen geworden. Het weeshuis werd gefinancierd door mensen uit Delft. Zijn ouders waren hindoes, en zeiden dat hij bezeten was door boze geesten. Hij vluchtte naar Mumbai, waar hij onderdak vond bij Christenen: van de Kerk van de Nazarener. Hij kreeg daar onderwijs uit de Bijbel. Omdat hij goede vorderingen maakte en een roeping leek te hebben, werd hij door zijn leiders naar Amerika gestuurd, waar hij verder werd geschoold in het christelijk geloof. Toen hij daar goede vorderingen had gemaakt, kreeg hij een uitnodiging voorganger van een kerk te worden. Hij zei evenwel dat hij terug moest gaan naar India, om zijn arme volksgenoten te dienen.

In het midden Jayaraj Krishnan

Terug in India, begon hij zelf een weeshuis, waarin hij intussen 15 kinderen had gehuisvest. Hij was nu naar Nederland gekomen om twee redenen. Hij wilde naar Delft gaan om de Nederlanders die het weeshuis uit zijn jeugd hadden ondersteund, te danken voor zijn veiligheid, opleiding en verzorging. Bij die mensen was hij intussen geweest. Verder wist hij dat hij mij moest ontmoeten, omdat iemand mijn naam had genoemd, vermoedelijk om ondersteuning te krijgen voor het weeshuis dat hij wou voortzetten. Ik ben er nooit achter gekomen hoe dat zat.

Omdat wij door het verhaal vanaf zijn jeugd tot nu diep aangeraakt waren, vroegen wij of hij straks in onze kerk zijn levensverhaal wilde vertellen. Ik zei dat ik de preek die ik had voorbereid neer zou neerleggen.

Toen hij in onze kerk Jeftha zijn verhaal had verteld, was iedereen erg onder de indruk. Dit was niet zomaar een vertelsel, maar een verhaal waarin allerlei wonderen waren geschied. Een aantal mensen zijn hem financieel gaan ondersteunen via de Stichting Handelingen, die wij al, toen we tot geloof waren gekomen, hadden opgericht. Wij dachten toen al dat die stichting nodig zou zijn als wij binnen Gods Koninkrijk zouden gaan werken.

In de loop der tijd hebben zich bij ons enkele sponsors gemeld die met grote bedragen het weeshuis van Jayaraj Krishnan zijn gaan ondersteunen. Ik noem de namen van die twee vrienden van ons: Jack Scheepbouwer (†) en André Nieuwkerk, die onafhankelijk ván en ná elkaar het weeshuis zijn gaan ondersteunen. Zonder hen zou het nooit zo'n enorme ontwikkeling hebben meegemaakt. Ik zal hier niet verder twee vrienden lauweren, omdat ik weet hoe bescheiden ze hierin waren. Ik geloof wel dat deze ontwikkeling bovennatuurlijk is geweest.

Jay heeft op de duur nog een aantal andere sponsors weten te vinden, in Engeland, Amerika, Ierland en Australië. Intussen heeft het weeshuis, dat behalve ICMC genaamd is 'The Promised Land', bij elkaar duizenden kinderen verzorgd en opgevoed. Intussen is het grondgebied 30 hectares groot en zijn er veel gebouwen neergezet: woonvertrekken, scholen, een ziekenhuis, een kerk, en ook watereen groot reservoir, en nog veel meer.

Anita en ik zijn nogal wat keren, soms samen met anderen, in The Promised Land geweest, mede omdat wij van meet af aan een 'hoge functie' hadden gekregen – International Chairman, welke functie ik in de praktijk niet breed hoefde uit oefenen, en dat kon ook niet. Maar we hebben met Jay, zijn vrouw Christy, zijn drie kinderen en hun partners, die intussen kleinkinderen hebben, een geweldige vriendschap opgebouwd. Alle keren dat we er waren hebben wij mogen dienen, door soms adviezen te geven, en te bemoedigen, maar vooral door te preken en te spreken, waaronder onze seminars over het huwelijk, aan voorgangers die door Jay werden uitgenodigd uit heel India, waarvan er soms duizend tegelijk zijn gekomen, die grote afstanden moesten afleggen. Het volgende verslag geeft weer hoe we tijdens een conferentie in The Promised Land, met deelnemers uit heel India, en uit Aziatische landen, hebben kunnen dienen. Helaas heb ik niet alle andere verslagen terug kunnen vinden.

Ω

The Promised Land, 1996

1 augustus 1996, donderdag, de Molenberg

Vannacht had ik plotseling een gezwollen rechter voet. Al dagen zat die voet niet lekker, maar sinds vannacht kan ik er niet op staan. We hebben nu alle vier een probleem gehad, een ziekte, Rob en Nely den Hurk, Anita en ik. (Ook Gerjo en Addie, die tijdens onze reis in ons huis zijn komen wonen.)

Maar ik zag mezelf vannacht niet op reis gaan, of het moest zijn met twee krukken. Preken over genezing, met twee krukken. De dokter kwam, constateerde een ontstoken pees. Hij trok met balpen een cirkel om de zwelling, en gaf een injectie cortizon er midden in. Dat moet helpen, zei hij. Dat geloof ik dan maar.

Leo, die de gebedsgroep leidde, had vannacht een stekende pijn in zijn rechter voet. Hij kon er niet op staan. Nu gaat het beter. Wat een teken!

We kregen een aantal bemoedigende kaartjes van verschillende mensen. Wat een vriendschappen!

Deze hele reis wordt een wonder, maar van meet af aan is er strijd geweest. Zonder strijd geen overwinning! Dus die zal extra groot zijn!

Meisjes en jongetjes

4 augustus, zondagochtend, Salem, Tamil Nadu, Indië.

33 graden Celsius. Nu besef je de waarde van een glas koud water. Wat zijn we toch verwend, maar je bent de luxe ook gauw afgewend en weet je simpele dingen weer te waarderen. Een bed bijvoorbeeld is een luxe. Door het hele huis liggen hier 's nachts mensen op de grond te slapen.

Twee dagen reizen om hier te komen. Lufthansa was perfect. Overal waar we kwamen, op Schiphol, in Frankfurt, in Madras zorgden ze voor een rolstoel.

Toen we aankwamen in Madras schrok Jayaraj zich een hoedje, toen hij mij aan zag komen rollen. Hij kon me in de menigte eerst niet zien, omdat ik er niet, zoals gebruikelijk, bovenuit stak.

Wat vertrouwd, om Jay met drie medewerkers aan te treffen op het vliegveld. Hij regelde snel een taxi, en een uur later zaten we in het hotel van de YWCA. Zelf sliep hij met zijn mannen in een goedkoper hotel. Daar is weinig aan te doen. Protesteren helpt niet. Drie geweldige jongens had hij bij zich: Jacob, die we al kenden van 2 jaar geleden, John en David.

Natuurlijk liepen we alle drie met een bloemenkrans om onze nek. Prachtig gemaakt van groene bladeren en witte bloempjes die leken op stefanotis. Ze besproeien zo'n krans met veel water, zodat hij goed blijft. Het is dus strompelen met een manke poot en zo'n zwaar ding om je lijf, maar dat doe je graag.

Madras verbaasde Anita en mij niet meer zo. Dat heb je na een keer gehad.

De trein van Madras naar Salem had vertraging. We vertrokken om 12.00 uur en kwamen om 18.30 uur aan, een uur te laat. Ook zo'n reis is een belevens. Het was een eerste klas coupé, waar airco had moeten zijn. Protesteren helpt niet. Nee, er moest nog worden bijbetaald, want de prijzen waren verhoogd na de reservering.

Zondagavond

Het werd ochtend en avond, de derde dag. Vanmorgen om 9.00 uur was de dienst. Driehonderd kinderen en enkele tientallen volwassenen. We hebben, zonder begeleiding overigens, enkele liederen gezongen met z'n vieren. Anita heeft een liedje met gebaren voorgedaan.

Rechts: Jayaraj Krishnan

De rest van de dag hebben we voornamelijk met de kinderen doorgebracht. Ze zijn in een stuk of vier verschillende huizen ondergebracht. Ieder hoofdvertrek is genoemd naar iemand die een bijzondere rol speelt. Zo is er een Jack-Uncle huis en een Anita Aunty huis. Er zijn vertrekken genoemd naar Ap-Uncle, Rob-Uncle, Jeannet-Auntie en ga maar door. We hebben de keuken bezichtigd, waar anderhalve baal rijst per dag wordt gekookt. En dat op een houtvuur, door een tweetal fragiele dames. Jay heeft de organisatie goed voor elkaar. Hij heeft 45 mensen die werken in de verschillende segmenten van zijn 'onderneming'. Hij heeft zelfs een foeragemeester, die alle voedselaankopen verzorgt.

We waren alle vier erg moe. Dat heeft te maken met het tijdsverschil, de vermoeiende tocht, de tropische hitte.

We hebben vreselijk veel lol gemaakt met de kinderen. Het is best een probleem zoveel eer te moeten ontvangen. Maar anderzijds is dat ook een deel van de cultuur. Hoogstaande personen – of die als zodanig beschouwd worden – worden op een overdreven manier ontvangen. Vandaag zou de chief-minister voor Tamil-Nadu door Salem rijden, en langs de betreffende weg waren eindeloze hoeveelheden slingers, lichtjes, tl-buizen en andere versierselen aangebracht. Bovendien hadden ze een groot aantal feestelijke, ronde poorten over de weg gemaakt. Als we de eer zouden afwijzen, zouden ze zeer teleurgesteld zijn.

Het is vreselijk moeilijk deze notities te maken, want steeds lopen er mensen binnen die even komen kijken en uitgelegd willen krijgen, hoe dit werkt. Pc's zijn nog niet erg doorgedrongen in Salem. De administratie gebeurt hier nog op schrijfmachines.

We hebben alle kinderen wat snoep gegeven, en de familie Krishnan wat bijzondere cadeautjes. Ze zorgen bijzonder goed voor ons. We konden ook in een hotel ondergebracht worden, maar,

overeenkomstig hun bedoeling, hebben we gekozen voor een verblijf in twee gehuurde woningen. Dat geeft ook veel meer contact met deze vrienden, waarvan we anders verstoken zouden zijn geweest.

De ontberingen vallen reuze mee. Een mierenplaag in de koffers door de meegebrachte etenswaren. Muggen, al dan niet malaria-. Hitte. Een enkel onbestemd beest.

Het eten valt reuze mee. De rijst bevat soms wat rare bittere kruiden, maar kan ook best lekker zijn. De koffie en thee worden gemaakt met veel melk en suiker. Alles is net even anders, maar het went goed. Jay zorgt voortdurend voor softdrinks, die ook mierzoet zijn. Het lekkerste is nog gekookt koud water.

5 augustus, maandagavond

Jay vertrok gisteravond naar Madras met twee *vans* om de gasten uit Singapore, de USA en UK op te halen. Maar hij had voor ons een taxi geregeld om ons naar Yercaud te brengen. Dat is een plek boven in de bergen, 2500 meter hoog, waar het klimaat zachter is. Daar wonen nogal wat rijke mensen. Er zijn flink wat scholen die worden gerund door christelijke organisaties.

Een Hindoeïstische chauffeur in een 'Ambassador', een auto, sprekend lijkend op een oude Humber uit 1950, reed ons via de haarspeldbochten naar boven. Dit soort auto's wordt nog steeds naar het oude Engelse model in India gemaakt. De man had een afgodje op het dashboard aangebracht. Aan weerszijden van de voorbumper had hij een touwtje met een steentje eraan. Dat was een vorm van geestenbezwering.

Boven bezochten we een paar plaatsen waar je uitkijkt over het dal. Je kunt de hele stad Salem overzien. Er is drie jaar geleden een heel complex tegen de berg aangebouwd met vakantie-apartementen, een hotel, een restaurant. Daar gebruikten we voor *f* 25,- met z'n vijven een uitgebreide lunch. Het leukste was overigens ons bezoek aan een kwekerij, waar we door een oerwoud van de prachtigste bomen, heesters en bloemen liepen. En vervolgens een zijdefarm, waar we door alleraardigste mensen een toelichting kregen hoe de zijderupsen worden gekweekt en de zijde wordt gesponnen.

Morgen begint het inchecken voor het seminar. Morgenochtend komt Jay terug. Dit seminar wordt in augustus georganiseerd, omdat augustus voor de Hindoes een ongeluksmaand is. In augustus wordt niet getrouwd, zodat allerlei hallen, die voor bruiloften gebruikt worden, voor de helft van de prijs kunnen worden gehuurd. Er vinden geen eetfestijnen plaats, zodat ook voedingsmiddelen dan goedkoper zijn.

Rev. Lee, die uit Singapore komt, arriveert vanavond met het vliegtuig. Hij komt stilletjes het land in, omdat de lui in Madras het op hem gemunt hebben.

Lee hield vroeger deze seminars in Madras, maar omdat ze hem bedrogen hebben met prijzen, heeft hij de seminars verplaatst naar Salem. Dat zet kwaad bloed bij onze zogenaamde medechristenen.

Ook Jayaraj heeft het te verduren. Er zijn klachten tegen hem ingediend vanwege dit seminar. De hindoes zijn razend, dat er 4000 christelijke voorgangers naar Salem komen. Jay heeft zelfs een advocaat in de arm genomen.

Jay heeft 200 fietsen ingekocht, een aantal megafoons, muziekinstrumenten, cassetterecorders en andere hulpmiddelen die worden uitgedeeld aan diegenen die ze het meeste nodig hebben. Om dat te beoordelen hebben ze formulieren moeten invullen, en moeten ze aanbevelingen van andere voorgangers meenemen. Het gaat er heel eerlijk aan toe.

Gisteren kwamen de eerste vier voorgangers hun opwachting maken. Vier mannen uit het hoge noorden die zes dagen met trein en bus hadden moeten reizen, om Bangladesh heen, waar ze niet door mochten, om hier te komen. Vier nederige, zachtmoedige, bruine mannen met Aziatische trekken, in eenvoudige kleren, die ons een hand gaven, en ons nauwelijks durfden aankijken. De tranen sprongen in onze ogen. Dit waren de zonen Gods, de helpers, die Hij uitstuurt in de oogst.

5 augustus 1996

Jay riep ons naar zijn kantoor. Er was een politieman, gestuurd door de centrale regering van Tamil Nadu, om een klacht te onderzoeken, ingediend door Pakistaanse mensen. Vier Pakistaanse voorgangers hadden gevraagd het seminar te mogen bijwonen. Hoewel het bedoeld is voor Indiase pastors, had Jay – zoals te verwachten was, hem kennende – toestemming gegeven. Maar Pakistani hebben visa nodig voor India. Op die manier blijft zo'n bezoek niet onopgemerkt. De politieman zat keurig op een stoel te wachten. Hij keek niet onvriendelijk. Wij gingen met z'n vieren om hem heen zitten. Hij zei dat hij onze paspoortnummers wilde controleren. Jay legde uit dat wij gewone mensen uit Nederland waren, die langs de deuren gingen om hier en daar een paar guldens te verzamelen voor de arme weesjes. Waar hij het vandaan haalde weten we niet. Nog minder waarom het verhaal zó verteld moest worden. Bovendien vertelde Jay naar mijn mening een hoop overbodige details. We stelden de man op zijn gemak door vriendelijk te zijn, en te vragen waar hij kantoor hield. De sfeer bleef goed, en de man zei dat hij later nog wel eens terug zou komen voor de paspoortnummers.

Links zoon Bright en rechts dochter Neva

De lunch gebruikten we met het hele team van sprekers uit Singapore, de USA, UK en Nederland. Al eerder hadden we gehoord van Jay dat 'Bishop Samuel' een van de hoofdsprekers zou zijn. Het zal meer dan 15 jaar geleden zijn dat wij deze man in Breda hebben ontmoet, toen hij sprak in de toenmalige gemeente. We hebben een aantal vrienden en kennissen gemeen. Dus dat was een leuk weerzien, waarbij hij zei ons te herkennen en zich herinnerde dat hij in Breda gesproken had. Het laatste leek waar te zijn, maar het eerste moest sterk worden betwijfeld. We hadden niettemin hele gesprekken aan de lunch, waarna het gezelschap ging rusten in het hotel. De eerste dienst, die zou beginnen om 2 uur zou een paar uurtjes worden uitgesteld. Om half vier zouden we naar de conferentiehhal worden gebracht.

Inmiddels had de 'Taylor' hier, een uiterst verlegen, vriendelijke man, voor onze twee dames saree's gemaakt en nog eens vermaakt toen ze wat ruim zaten. Omdat 4 uur de kennismakingsdienst zou beginnen hadden we ons tijdig in saree en wit overhemd met das gestoken. De *van* kwam natuurlijk een uur later.

De begroeting bij de hal was overweldigend. Ieder van de teamleden kreeg twee bloemenslingers om, en we marcheerden achter het muziekkorps aan de hal in, waar zich langzamerhand vele honderden pastors met hun vrouwen begonnen te verzamelen.

Het publiek was open en opgewonden. De muziek keihard, de band slecht. De zaal zag er bijzonder feestelijk uit. Keurig gebouw, kleurige franje aan het plafond die bewoog door de ventilatoren, een podium met stoelen, waarop het hele team moest plaatsnemen. Een aantal mensen introduceerde zich. Ik stelde ons team voor. De sfeer was prima. Anita en ik zongen een liedje, begeleid door een vreemde elektrische gitaar, die dan weer te hard stond, dan weer te zacht, en de band begon mee te spelen, en hield niet meer op toen wij al uitgezongen waren. Ze letten dan ook totaal niet op ons.

Lee, uit Singapore, preekte, en naar ons idee hield alles voortijdig, op. Daarna zijn wij, de vier Nederlanders de zaal ingegaan om met de mensen te bidden. Er waren veel noden, ziekten, en onbestemde vragen om gebed. Meestal konden we niets verstaan, zowel door de taal, als door die verschrikkelijke band die maar doorspeelde.

Een moeder vroeg gebed voor haar zoontje, dat twee grote knobbels in zijn nek had. Ik bad, en dacht dat ik ze voelde slinken. Ik legde haar hand erop en zij bevestigde het. Toen had ik het idee dat ik door moest bidden, en dat deed ik totdat de knobbels helemaal verdwenen waren. Prijs de Heer! Ik liet haar er weer over wrijven, en ze beduidde dat ze weg waren.

10 augustus 1996 zaterdag.

Het seminar is voorbij. Het was onmogelijk van dag tot dag te noteren wat er gebeurde. Het werd te laat, en begon steeds heel vroeg.

Dinsdagavond, na de opening van het seminar kwam Jay ontsteld bij ons. Hij was behoorlijk berispt door de mensen uit Singapore, dat hij in de timetable sprekers had opgenomen – wij dus – die niet door hen waren uitgenodigd. Ze vonden dat we dan ook maar moesten meebetalen aan de kosten van het seminar. Dat was hem in hoofdzaak verteld door Wee Tjong Howe, die het woord voerde namens William Lee. Dat gaf ons een merkwaardig gevoel. Achteraf hoorden we dat het ook gold voor Colin le Noury, een voorganger uit Engeland en Moses Afful, een zwarte prediker uit de USA.

Jay was als een kleine jongen terechtgewezen. Hij heeft met zijn ICMC 6 maanden dag en nacht belangeloos aan dit seminar gewerkt. Net als vorig jaar heeft hij erop vertrouwd enige inbreng te mogen hebben in de inhoud. Dat zat me natuurlijk niet lekker.

De volgende dag was een dag van strijd. We hadden een lunch bij de chinees met het hele gezelschap van predikers. Jay wilde ons vier aan een aparte tafel zetten, maar ik vond dat we op zijn minst samen konden lunchen. Voor de lunch nam ik Wee apart, en zei hem dat ik wat mij betreft niet behoefde te spreken. Dat ik me aan hen wilde onderwerpen, en dat het onmogelijk was te spreken als

ik niet ontvangen werd. Wee zei dat het geen probleem was. Ik kon gerust spreken. Ik zei: als je programma in het gedrang komt, schrap dan maar een spreekbeurt. Dat vond hij goed. Wij zouden die avond wat zingen en een getuigenis geven, donderdag zou ik spreken, vrijdag werd geschrapt.

Samuel zou totaal vijf keer het woord voeren. Met stijgende verbazing hebben we hem aangehoord. Een machtige figuur, een enorme buik, korte beentjes, een brede gegroefde kop met een machtige neus, een zware hese stem, een Armeens-joodse acteur, vijftig jaar in 'de bediening'. Hij kreeg zijn gehoor gemakkelijk op zijn hand. Vertelde over zijn Armeense grootouders, die waren gedood door de Turken, zijn ouders die beiden wees waren geweest; zijn jeugd in Jeruzalem, zijn opleiding in Schotland, en de grote daden die God door hem heen had gedaan.

Wee Tjong Howe sprak over de noodzaak om het evangelie te verkondigen, omdat dat nu eenmaal een plicht is, en we meer beloning zullen ontvangen naarmate we harder gewerkt hebben.

Een mevrouw, Tjio Su Mien, sprak over innerlijke genezing. Haar man, Tjio Gim Hock over de geestelijke gave van het woord van kennis.

's Avonds waren wij aan de beurt. Ik voelde me verschrikkelijk. Ernstige hoofdpijn, doodmoe, hoewel we wat gerust hadden. We zongen met z'n vieren een lied, daarna Anita en ik, a capella, en wij tweeën vertelden ons getuigenis. Ik voelde de ogen van de Singaporezen in mijn rug priemen. Rob en Nely konden ze in de gaten houden. Samuel en Wee wisselden veelbetekenende blikken uit: veel te lang! Geen compliment, anders dan de eerste avond, toen ik ons geïntroduceerd had, en een inleiding had gehouden over de noodzaak door liefde bewogen te zijn. Toen had Wee even mijn arm aangeraakt. Daarna had Jay dat standje gekregen.

Intussen is er dus negatief over ons gesproken. De Singaporezen wisselden met ons hoogstens enige beleefdheden uit, maar zochten duidelijk geen contact. Van eenheid in het team en met elkaar overleggen was dus geen sprake.

Samuel daarentegen was goed gehumeurd, ik zat de hele conferentie op het podium naast hem. Hij deed alsof we elkaar al jaren kenden, maakte tijdens de verschillende sprekers allerlei opmerkingen en grappen tegen mij: hij had kritiek op Su Mien die naar hij zei 14 minuten had gesproken zonder de naam van Jezus te noemen. Voor de microfoon gedroeg hij zich als de grote gevierde spreker, die breed uithaalde, naast mij gezeten veroorloofde hij zich een menigte kwinkslagen. Hij vroeg ook honderd uit, over de omvang van onze gemeente, of er groei was.

Toeboorders naar de sprekers, inclusief de kinderen

Donderdag moest ik spreken, na Colin le Noury, in de middag. Conform mijn verwachting en tot mijn grote vreugde liet de gehele groep op het podium verstek gaan. Ze moesten nodig naar een stuk grond gaan kijken, hoewel Jay hen had voorgesteld dat na 16.00 uur te doen, want dan konden wij het ook bekijken.

Colin sprak een uur, ik sprak drie kwartier. Er was grote vrijheid, en ik maakte vrijwel geen enkele fout tegen het Engels. Colin, conform de gewoonte van de Tamils, meende heel hard te moeten schreeuwen in de microfoon. Ze houden hier erg van geluidsvolume, hetgeen ook geldt voor de praisemuziek. Het was heerlijk voor deze mensen te spreken. Ondanks het grote aantal sessies waren ze begerig te luisteren en gingen ze spontaan op het woord in. Ik sprak over 'de zegen van verdrukking'. Ik sprak met bewogenheid over de moeilijke omstandigheden waaronder menig voorganger moet werken. Colin maakte me een compliment en ik hem. In tegenstelling tot de vorige dag voelde ik totaal geen hoofdpijn of moeheid, de geestelijke strijd was gewonnen.

Daarna werd het uitzitten. We moesten op het podium blijven. Anders zou Jay, die speciaal voor sarees voor Anita en Nely had gezorgd, erg teleurgesteld zijn geweest.

Samuel was nog steeds opgeruimd, maar onze geesten begonnen steeds meer te botsen. Ik had hem gevraagd waarvan hij nu eigenlijk bisschop was. Hij zei dat hij bisschop was van de Armeense broederschap. Hij liep, zoals overigens gebruikelijk, in de zwarte tuniek van een geestelijke, maar de laatste twee dagen had hij een witte toog aan over een paars bisschoppelijk gewaad, met een groot kruis aan een hanger op zijn borst.

Hij vertelde dat Wee een van de rijkste mannen van Singapore was, dat hij een verzekeringsmaatschappij leidde met 1600 werknemers. Ook Tjio behoort tot de rijkste mannen van Singapore. Hij zit in de bouw, en heeft het huis van de prime minister gebouwd.

Eenmaal vroeg Samuel: Wie houdt er van geld? Alle handen omhoog. Hij vergeleek het Nieuwe Testament met een rijke suikertante, die jou als enige erfgenaam had benoemd. Dan kon je maar beter aardig voor haar zijn, anders kon ze haar testament veranderen, en ontving je niets. Dus dat gold ook voor Jezus.

Besluit

Op maandag 12 augustus zijn we met de *van* naar Madras vertrokken, teneinde daar nog twee rustige dagen door te brengen, alvorens de terugreis te aanvaarden. Theodore was onze chauffeur, en verder was Jay natuurlijk van de partij. Dinsdag en woensdag hebben we de stad bezocht, o.m. de kerk waar de apostel Thomas begraven zou liggen, een pretpark, een R.K. kerk, en wat winkels en restaurants. 's Middags gingen we naar het strand bij een luxe hotel. Rob heeft echter twee dagen in bed moeten doorbrengen ten gevolge van de maaltijden. Anita en ik hadden daar ook wel wat last van. Donderdag 15 augustus om 02.15 zaten we op tijd in het toestel van Lufthansa, en we hadden een goede vlucht naar huis.

Ω

Op het Rode Plein in Moscou

ZENDINGSREIS NAAR GELENDJIK, AAN DE ZWARTE ZEE, 2003

Een paar impressies van een reis via Moskou naar Krasnodar, en uiteindelijk naar Gelendjik aan de Zwarte Zee.

We waren met vier Nederlanders, Richard Klomp, Martin Sloots, Anita en ik, uitgenodigd door een Amerikaanse voorganger Jeff Roper, om te spreken op een conferentie aan de Zwarte Zee, van voorgangers en leiders van een negental Russische pinkstergemeenten, die geïnteresseerd zijn in Foursquare. Als we stonden te spreken tot onze Russische broeders en zusters, keken we uit op de mooie Zwarte Zee. Een zee die overigens niet zwart is, zoals het Rode Plein niet rood is. We waren met vier Nederlanders en vier Amerikanen. Een mooi avontuur.

De borsjt, de bekende Russische groentesoep, en het verdere eten was even wennen, maar smakelijk. De bedden en het sanitair overal waren heel apart.

Richard sprak 's middags in drie sessies over het maken van levens veranderende preken. Onderwijs dat bij de Russen zeer in de smaak viel. Martin werd uitgenodigd te spreken voor de lokale gemeente.

De onderwerpen die Anita en ik hadden gekozen voor de drie ochtenden waren huwelijk, aanbidding en genade. Drie onderwerpen die, zoals Jeff vertelde, voor de Russische broeders en zusters in de roos waren.

De Russen kennen niet veel romantiek, wat ook wel voorstelbaar is als je de enorme armoe ziet.

Toen we over het huwelijk hadden onderwezen waren er spontaan twee echtparen, die hun huwelijksbelofte wilden overdoen. Ze waren namelijk voor de wet getrouwd voordat ze tot geloof kwamen. Hoewel de Heer gelukkig ook die huwelijken erkent, omdat het huwelijk een goddelijk instituut is, was het een heel bijzonder moment.

Later vroegen nog verschillende mensen om gebed, waaronder één van deze echtparen. De Heer bracht veel herstel.

De aanbidding die we op enkele plaatsen meemaakten was echt en intens. Alleen de taal was anders, verder aanbidden ze net zoals wij.

Genade was een boodschap die vooral in de Russische samenleving belangrijk is.

De Russische samenleving is hard. De gemiddelde levensduur is nog geen zestig. Veel armoe, veel gebruik van alcohol (wodka vooral, die erg goedkoop is), veel abortus. Rusland dreigt weer een gecontroleerde samenleving te worden, die sterk nationalistisch is. Poutine bouwt een sterk leger op, en wil een internationale rol gaan spelen.

Als Nederlanders hebben we via Tsaar Peter de Grote, die een tijd in ons land heeft gewoond, een bijzondere band met de Russen. Dat bleek wel uit het enthousiasme, toen we de laatste dag ergens op het platteland in een gemeente spraken. De mensen namen hartroerend afscheid van ons.

Het vreemde is altijd, dat onder welke omstandigheden je ook verkeert, in een oude Tupolev van Aeroflot, in een aftands autootje of in een koud Russisch metrostation, je weet: hier moet ik zijn, en ongemakken doen er niet meer toe.

Het was een bijzondere tijd voor ons als Nederlands team. We hebben veel zien gebeuren, en voelden ons bevoorrecht om hier te mogen dienen.

Ap Verwaijen

Ω

EEN TOCHT NAAR CHELYABINSK, 2007

Anita en ik hebben van 13 tot 20 april 2007 een zendingsreis naar Chelyabinsk gemaakt. Deze stad van 1,2 miljoen inwoners ligt ten oosten van de Oeral, het gebergte dat een scheiding vormt tussen Europa en Azië.

Op de heenreis zijn we op zaterdagochtend 14 april om 05.00 uur gestrand in Jekaterinenburg, omdat het vliegtuig niet kon landen in Chelyabinsk vanwege de mist. We hadden al wat tegenslagen gehad. Ons visum was te laat. We hadden de vlucht moeten uitstellen. Gelukkig konden wij dankzij gebed (bedankt dames voor jullie gebed op donderdag!) überhaupt vertrekken.

Eindelijk kwam er een vliegtuig beschikbaar, en om 09.00 vlogen we naar Chelyabinsk. Om half tien werden we opgewacht door pastor Sasha, die ons had uitgenodigd.

We zijn na een doorwaakte nacht om 10.30 uur gaan slapen in een appartement dat als gastenverblijf gehuurd wordt voor de kerk. Het is een groot, oud appartement, schoon, eenvoudig. De verwarming stond de hele week loeiheet. Op één dag na hadden we warm water.

Zaterdagavond hebben we twee uur training gegeven aan de leiders van de drie plaatselijke Foursquare gemeenten en met mensen gebeden.

Pastor Sasha is een goede kerel, langzaam sprekend met een diepe Russische bas. Matig Engels, maar we verstonden elkaar. Hij was vroeger militair geweest, een *bad man*, zoals hij zei. Hij was 14 jaar tevoren tot geloof gekomen. Hij was blij met de gift die we hem namens Jesta konden overhandigen.

15 april, zondag.

Eerst 's morgens gesproken in Korkina, in de gemeente van Nicolai, een zustergemeente, in een theater. Er hingen posters aan het gebouw met een half blote juffrouw erop voor een of ander evenement (niet van de kerk). Anita vertelde haar getuigenis en ik preekte over de H. Geest. Aan het eind riepen we de gehele gemeente bij elkaar en ik ging hen voor in gebed. We proclameerden eenheid. We hebben met vele mensen gebeden. Er waren enkele zigeuners onder hen. Een vrouw in een lange donkere jas met een sluier. Tot slot een mannetje met een stok, dat zó geweldig stonk naar wodka en vuil dat ik terugdeinsde. Daarna gegeten bij pastor Nicolai thuis.

's Middags een uurtje slapen en daarna hebben we gesproken om 16.00 uur in de dienst in Chelyabinsk, in de gemeente van Sasha, ook in een theater. Hetzelfde patroon. Enthousiaste mensen.

16 april, maandag.

We hebben tot 12.00 uur geslapen (= 08.00 uur in Nederland). Dat was hard nodig. 's Middags het huwelijksseminar voorbereid. 's Avonds les gegeven. Ongeveer zestig mensen uit de drie gemeenten. De gemeente in Korkina is de oudste van de drie, ongeveer 9 jaar oud. Toen Sasha die had opgericht vanuit Chelyabinsk, heeft hij deze overgedragen aan Nicolai, en is vervolgens de gemeente in Chelyabinsk

begonnen. Intussen hebben ze ook de gemeente in Argayash, waarvan Oleg voorganger is, opgericht. Sasha heeft ook nog het plan een weeshuis te beginnen en een afkickcentrum voor druggebruikers.

17 april, dinsdag

We maakten een tocht naar buiten Chelyabinsk. Er zijn veel meren in de Oeral, en ze waren nog met een dikke laag ijs bedekt. 's Winters is het daar soms wel min 40. De natuur was nog dood. Alles was grijs en stoffig.

We gingen naar een rehabilitatiecentrum voor jonge drugsgebruikers, geleid door een bevriende gemeente. 65 jonge mensen in een zaaltje, God aanbiddend. Ik heb het woord gebracht over de twee verloren zonen, Anita heeft een stuk getuigenis verteld en we hebben een uitnodiging gedaan. Nogal wat jongelui kwamen naar voren. We hebben voor ze gebeden en ze bemoedigd.

Avonds weer een huwelijksseminar, en daarna pizza eten bij een goede Italiaan, samen met Oleg, en Liuba, de secretaresse van Sasha's gemeente.

18 april, woensdag

Die avond hadden we de laatste sessie van het huwelijksseminar. Er waren goede vragen op papier gezet. Na afloop met mensen gesproken en gebeden. Veel huwelijks- en familieproblemen, drank, geweld, incest, abortus, echtscheiding. Het was fijn te kunnen helpen en adviseren.

Oleg, de voorganger uit Argayash, vond het bijzonder, zei hij, dat wij gekomen waren. Hij zag in ons een geestelijke vader en moeder, iets wat ze in Rusland, door de communistische periode, erg missen.

19 april, donderdag

Die avond ben ik met Oleg naar Argayash gereden, één uur van Chelyabinsk, waar hij de kleine gemeente van ongeveer 20 personen leidt. Er waren er zo'n 15 aanwezig in een oud vervallen huisje. Daarnaast, op hetzelfde perceel, stond het toekomstige kerkgebouw in aanbouw. Indrukwekkend. Het perceel is betaald door een Amerikaanse pastor, die wat geld verzameld heeft in de VS, toen hij hoorde dat de gemeente steeds uit hun gehuurde gebouwen werd gezet.

Ik heb gesproken en we hebben met mensen gebeden. Vooral voor genezing.

Een vrouw wier neus permanent verstopt zat kon weer door haar neus ademen. Er was een meisje dat na een val stom en motorisch gestoord was geworden. Ik geloof dat er wat gebeurde door het gebed. Oleg bracht me terug naar het appartement. Het was laat.

Anita was in Korkina geweest om voor ca. 25 vrouwen te spreken. Liuba ging met haar mee om te vertalen.

De vrouwen die bij het huwelijksseminar waren geweest hadden het onderwijs heel praktisch gevonden. Er waren wel nog vragen. Wat moet de rol van de vrouw in het gezin zijn, als de man zijn plaats niet inneemt? Anita ontving de wijsheid om ermee om te gaan.

We spraken die avond nog even met Sasha. Hij was heel tevreden en wilde ons graag opnieuw uitnodigen.

20 april, vrijdag

Ik moet nog vertellen dat we donderdagochtend eerst naar het centrum van Chelyabinsk zijn gegaan met

Liuba, een cameraman en een technicus. Liuba nam ons een interview af, over ons verblijf hier, en over wat persoonlijke dingen. Dat willen ze in de gemeente laten zien. Liuba is een parel.

Vervolgens gingen we kijken naar de bediening van de gemeente van Sasha onder de straatkinderen van de stad. In een ruimte onder in een flatgebouw zaten een twintigtal dakloze kinderen aan tafels te eten. Ik hield een praatje over de betekenis van Pasen, en beantwoordde wat vragen. We baden met een knul van 15 die verslaafd was aan lijm snuiven, en last had van zijn luchtwegen. Ook met een meisje van 15 met een schelle stem, die een soort leidersrol vervulde. Ze gaf haar hart aan de Heer. Liuba bad met haar. Een aparte ervaring.

Later hadden we een ontmoeting met Vladimir Ryakhovsky, een heel bekende advocaat uit Moskou. Hij

is voorzitter van de Russische Vereniging van Christen-Advocaten. Zijn vader was voorganger, zijn broer is dat eveneens, en tevens bisschop van de Evangelische Unie in Rusland. Zijn oom had 25 jaar gevangen gezeten voor zijn geloof. Vladimir behandelt gratis zaken voor pinksterkerken. Zo gaat hij een proces aanspannen tegen de autoriteiten in Argayash, die de kleine gemeente zijn binnengevallen tijdens de kerstdienst 2006.

Er is eerst gepraat met het Openbaar Ministerie, met het verzoek op te treden, maar het OM heeft laten weten dat er naar zijn mening niets onwettigs was ge-

beurd. Onze vrienden willen nu procederen over de vrijheid van godsdienst. Desnoods gaan ze naar het Internationale Hof voor de rechten van de mens in Straatsburg.

Ik wil nog vertellen dat ik met Sasha en Oleg in de sauna achter het huis van Sasha ben geweest. Het was leuk daar met z'n drieën te zitten, te kletsen en rauwe zalm te eten. Daarna kwam het ritueel dat ik liggend op mijn buik op een bank met berkentakken werd beklopt, een zg. banjasessie, die goed is voor het lichaam en tegen stress. Het bevordert ook de vriendschap. Na ons kwamen de drie echtgenotes aan de beurt.

Deze reis is, ondanks de perikelen aan het begin, geheel de moeite waard geweest. We hebben intensief gewerkt. We hebben Gods aanwezigheid ervaren. Het heeft zeker vrucht gedragen. Dank voor jullie gebeden. Zonder geestelijke steun kunnen we het niet stellen.